

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 45/2025-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], maloletej [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zákonne zastúpených matkou [REDAKOVANÉ], spoločne zastúpených URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 12P/28/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 45/2025-29 z 30. januára 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľiek, doručенú mu 22. októbra 2024, v časti, v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12P/28/2022. V časti namietania postupu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12Cop/95/2023, ako aj porušenia práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a čl. 3 a čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa postupom okresného súdu

v napadnutom konaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) a c) zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľky v časti ústavnej sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, namietajú prietahy v postupe okresného súdu, žiadajú prikázať mu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho žiadajú priznať im primerané finančné zadostučinenie 8 000 eur pre každú (z toho 4 000 eur od okresného súdu), resp. podľa štvrtého doplnenia ústavnej sťažnosti od okresného súdu 6 800 eur pre sťažovateľku 1 a 11 100 eur pre každú zo sťažovateľiek 2 a 3 a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

3. Ústavnej sťažnosti v danej veci prechádzala v podstate totožná ústavná sťažnosť sťažovateľiek podaná 10. júna 2024, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 367/2024-26 z 28. augusta 2024 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená, keď ústavný súd nevyhodnotil doterajšiu dĺžku napadnutého konania za nezlučiteľnú so základným právom sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania ako celku nesignalizuje nečinnosť či neefektívnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkami označených práv. Uznesenie ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 1. októbra 2024 a približne po troch týždňoch – 22. októbra 2024 sťažovateľky svoju ústavnú sťažnosť podali znova a ešte ju aj štyrikrát doplnili (22. novembra 2024, 10. decembra 2024, 9. januára 2025 a 10. februára 2025), opätovne opakujúc už uvedené tvrdenia, zvyšujúc požiadavku na primerané finančné zadostučinenie; na čiastočné odmietnutie ich ústavnej sťažnosti pritom ani nereagovali.

4. Z ústavnej sťažnosti, jej doplnení, príloh k nej pripojených a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že návrhom z 9. augusta 2022 sa sťažovateľka domáha rozvodu manželstva s [REDAKOVANÉ]. S konaním o rozvod manželstva je zo zákona spojené aj konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ktorého účastníkmi sú tak sťažovateľky 2 a 3. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 12P/28/2022 z 25. apríla 2023 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo 6. mája 2023 (teda po 9 mesiacoch od podania návrhu, pozn.), manželstvo rozviedol, maloleté sťažovateľky 2 a 3 zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky 1 s tým, že právo ich zastupovať majú obaja rodičia, styk sťažovateľiek 2 a 3 s otcom neupravil a zaviazal ho platiť výživné 100 eur a 90 eur mesačne. Na odvolanie sťažovateľky 1 z 18. mája 2023 krajský súd, ktorému bola vec predložená 7. septembra 2023, uznesením č. k 12CoP/95/2023-440 z 18. septembra 2024 zrušil odvolaním napadnuté výroky V a VI týkajúce sa výšky výživného a závislého výroku o trovách konania (teda nie aj v časti neupravenia styku, ako bolo nesprávne uvedené v uznesení o čiastočnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, pozn.) a v tomto rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Spis okresnému súdu bol vrátený naspäť 21. októbra 2024. Po doručení uznesenia účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom (u sťažovateľky 1 26. novembra 2024) okresný súd pokračoval v konaní, zadovážil príslušné správy a podklady a nariadil pojednávanie na 27. február 2025.

II. Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovateľky upriamujú pozornosť ústavného súdu na uplynutie dvoch rokov a dvoch mesiacov od podania návrhu, pričom v ich veci stále nie je právoplatne rozhodnuté. S poukazom na početnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k problematike zbytočných prietahov v súdnom konaní zdôrazňujú, že celková doterajšia dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti dva roky a dva mesiace je neakceptovateľná, keďže ide o tzv. prioritný typ konania vyžadujúceho si osobitnú pozornosť zo strany konajúceho súdu. Argumentujú aj mimoriadnym významom predmetu súdneho konania, ktorého výsledok zásadným spôsobom ovplyvní ich rodinný a súkromný život.

III. Vyjadrenie okresného súdu

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 66/25 z 20. februára 2025 k ústavnej sťažnosti uviedol, že mal vedomosť, že sťažovateľkou 1 bolo iniciované trestné konanie (sp. zn. ORP-299/1-VYS-DK-2022) voči [REDAKOVANÉ] (manžel sťažovateľky 1 a otec sťažovateľiek 2 a 3) pre zločin sexuálneho násillia (voči sťažovateľkám 2 a 3), ktoré bolo uznesením Okresnej prokuratúry Námestovo č. k. Pv 264/22/5507-121 z 8. augusta 2024, právoplatným 7. novembra 2024, zastavené z dôvodu, že skutok sa nestal a vec riešená v trestnom stíhaní voči [REDAKOVANÉ] pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby (sťažovateľky 1) bola postúpená Okresnému úradu Námestovo, odboru všeobecnej a vnútornej správy, pretože nešlo o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom, a že právoplatným a vykonateľným uznesením Okresného súdu Námestovo č. k. 5Tp/11/2022-102 z 13. októbra 2022 mal [REDAKOVANÉ] zakázaný styk so sťažovateľkou 1 a mal. sťažovateľkami 2 a 3, ako aj zákaz ich kontaktovať v akejkoľvek forme a zákaz zdržiavania sa v ich blízkosti. Tieto skutočnosti tiež oddialili rozhodnutie v rozvodovej veci, keď dĺžku konania pred prvoinštančným súdom (od 9. augusta 2022 do 25. apríla 2023) nepovažuje za neprimeranú.

6.1. Po zrušení časti rozsudku uznesením krajského súdu a vrátení veci na ďalšie konanie 21. októbra 2024, vyriešení problému so zastupovaním sťažovateľky 1 (ktorá odvolala plnú moc pre URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., a splnomocnila svojím zastupovaním advokáta JUDr. Martina Benického) okresný súd od 23. decembra 2024 pokračoval v zisťovaní zárobokových pomerov [REDAKOVANÉ] a požiadal Okresný úrad Žilina, odbor živnostenského podnikania o poskytnutie súčinnosti – vykonanie kontroly, pričom určil lehotu do 31. januára 2025. Správu o výsledku kontroly Okresný úrad Žilina predložil Okresnému súdu Námestovo 29. januára 2025. Dňa 5. februára 2025 (po predbežnom telefonickom dohovore asistentky so zástupcami týkajúcom sa určenia možného termínu pojednávania, t. j. preventívne, aby nedošlo k žiadosti o odročenie pojednávania) okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. február 2025 a vyžiadal si od dotknutých subjektov aktuálne podklady na rozhodnutie o výživnom. Vzhľadom na už uvedené bol predseda okresného súdu názoru, že k prietahom v konaní na okresnom súde nedošlo ani v tomto období. V závere dal do pozornosti, že rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 Civilného mimosporového poriadku) a [REDAKOVANÉ] bol preto povinný až do času zrušenia výroku prvostupňového rozsudku platiť výživné určené týmto výrokom. Uvedené ustanovenie zákona eliminuje negatívne dôsledky neprávoplatného

rozsudku na oprávnené osoby tým, že hoc rozsudok v tejto časti nie je ešte právoplatný, povinná osoba musí výživné platiť, aby bola zabezpečená aspoň nevyhnutná výživa maloletých detí.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, lebo na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

8. Predmetnom posúdenia ústavného súdu v tomto konkrétnom prípade sťažovateľiek bol postup okresného súdu v napadnutom konaní z hľadiska existencie a príčin vzniku zbytočných prietahov osobitne v období po podaní návrhu na rozvod manželstva 9. septembra 2022 do súčasnosti, a to aj s ohľadom na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 367/2024-26 z 28. augusta 2024 a na zrušujúce uznesenie krajského súdu č. k 12CoP/95/2023-440 z 18. septembra 2024 v časti o výživnom.

9. Ústavný súd v úvode s odkazom na body 3 a 4 odôvodnenia tohto nálezu konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľiek je obsahovo v podstate rovnaká s ich predchádzajúcou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júna 2024, v ktorej sťažovateľky rovnako namietali prietahy v postupe okresného súdu a krajského súdu v pôvodne napadnutých konaniach. Podstatná časť argumentácie sťažovateľiek a obsahová stránka oboch podaní je prevažne totožná, pričom cituje v zásade aj totožnú judikatúru EŠLP či ústavného súdu k danej problematike. Upriamujúc pozornosť ústavného súdu na celkovú dĺžku konania, ktoré trvá ku dňu podania tejto „novej“ ústavnej sťažnosti o 4 mesiace dlhšie (v porovnaní s dĺžkou konania uvedenou v predchádzajúcej ústavnej sťažnosti), sťažovateľky požadujú priznať aj rozdielnu sumu primeraného finančného zadosťučinenia, ktorú v doplnených podaniach navrhujú, rovnako ako navrhujú počet mesiacov prebiehajúceho konania.

10. Ústavný súd čiastočne prijal druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľiek na ďalšie konanie, hoci mu odstup od právoplatnosti jeho predchádzajúceho rozhodnutia v tejto veci (3 týždne, pozn.) nedával veľký priestor na nové posúdenie; považoval však za vhodné preveriť, či po vydaní zrušujúceho uznesenia krajského súdu okresný súd vo veci riadne koná.

11. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky EŠLP vo veci Frydlender proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku z 16. 12. 2003, č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

12. Reflektujúc skutočnosť, že ústavný súd uvedené kritériá zohľadnil a analyzoval pri svojom rozhodovaní o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (body 11 až 16 uznesenia ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 367/2024), ústavný súd nateraz upriamuje pozornosť na skutočnosť, že napriek zrušeniu rozvodového rozsudku v časti výživného, ktoré by mohlo signalizovať neefektívny postup, okresný súd vo veci koná plynule a bez prietahov a robí úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci.

Využitie opravných prostriedkov pritom nemožno pripočítať výlučne ani sťažovateľke 1 ale ani samotnému okresnému súdu.

13. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou opakovane dáva na zreteľ, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné priet'ahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený alebo ústavnej sťažnosti nevyhoví (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04, I. ÚS 240/2023).

14. Ústavný súd tiež stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno numericky presne vyjadriť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, v ktorej by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNaU 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNaU 18/98)]. Podľa názoru ústavného súdu aj keď konanie trvá o pol roka dlhšie, ako tomu bolo v čase jeho predchádzajúceho rozhodnutia, a ako celok nie je doteraz právoplatne skončené, nemožno v ňom konštatovať neodôvodnené priet'ahy ani neprimeranú dĺžku konania.

15. Po vyhodnotení všetkých zistených skutočností z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany ústavný súd dospel k záveru, že ústavnej sťažnosti sťažovateľiek nie je možné vyhovieť.

16. V závere ústavný súd považuje za vhodné dodať, že už v uznesení č. k. I. ÚS 45/2025-29 z 30. januára 2025 upozornil, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľiek nepredkladá žiadne konkrétne identifikovateľné dôvody, pre ktoré by postupom konajúcich súdov malo podľa sťažovateľiek dôjsť k porušeniu nimi označených práv, že sťažovateľky stroho uvádzajú, že nečinnosťou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo k vydaniu zrušujúceho uznesenia odvolacím súdom primárne pre porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k určení výšky výživného pre maloleté sťažovateľky, pričom vo vzťahu k námietke o porušení práva maloletých sťažovateľiek podľa čl. 3 a čl. 19 Dohovoru o právach dieťaťa odôvodnenie a k tvrdenému porušeniu namietaných práv postupom krajského súdu právne relevantná argumentácia úplne absentujú. Nenáležitá je aj argumentácia prednostného konania, ktorým rozvodové konanie samo osebe nie je a pokiaľ ide o výživné, tak ako aj poznamenal okresný súd, v tejto časti je rozhodnutie predbežne vykonateľné a navyše z odvolania, ktoré sťažovateľky (zrejme omylom, lebo sa netýka napadnutého konania, pozn.) predložili ako prílohu ústavnej sťažnosti, vyplýva, že o úprave pomerov rodičov k maloletým deťom prebieha na okresnom súde konanie pod sp. zn. 5Pc/14/2018. Takisto dopĺňanie ústavnej sťažnosti (od 22. októbra 2024 doteraz štyrmi podaniami – bod 3 odôvodnenia tohto nálezu), v ktorom sa nezmenili o žiadnom ďalšom aktuálnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní a jedinou informáciou bolo len aktuálne vyčíslenie dĺžky napadnutého konania od podania žaloby, ktorú si ústavný súd tiež dokáže vypočítať, a navŕšenie požadovaného finančného zadosťučinenia. Natíska sa preto otázka zmyslu takýchto podaní

s nulovou výpovednou/informačnou hodnotou, ktoré podľa obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde) ani za doplnenie ústavnej sťažnosti nemožno považovať (m. m. IV. ÚS. 143/2022).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu